

Oppivelvollisuuden laajentaminen

Sivltk § 13

Valmistelija: sivistystoimenjohtaja, puh. 040 182 2402

Eduskunta on 15.12.2020 hyväksynyt hallituksen lakiesityksen, jolla oppivelvollisuutta laajennetaan 18 ikävuoteen asti. Uudistuksen tavoitteena on turvata jokaiselle oppilaalle elämässä ja yhteiskunnassa tarvittava osaaminen ja sivistys, sekä edistää oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia kehittää itseään tarpeidensa ja kiinnostuksen kohteidensa mukaisesti.

Oppivelvollisuuden laajennus tulee voimaan ikäluokka kerrallaan. Oppivelvollisuuden laajennus koskee kaikkia niitä nuoria, jotka suorittavat perusopetuksen oppimäärää oppivelvollisina 1.1.2021 ja tämän jälkeen. Jos perusopetuslain mukainen oppivelvollisuus on päättynyt ennen 1.1.2021, henkilö ei tule oppivelvollisuuden laajentamisen piiriin. Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä tulevat uudistukset perusopetuksen järjestämiseen ja toteuttamiseen etenevät seuraavasti:

-1.1.2021 tuli voimaan oppivelvollisen nuoren hakeutumisvelvollisuus jatko-opintoihin ennen perusopetuksen 9. luokan päättymistä ja perusopetuksen järjestäjän hakeutumisvelvollisuutta koskeva ohjaus- ja valvontavastuu

-1.8.2021 alkaen tulee voimaan tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus perusopetuksessa, mitä koskeva päivitys perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin tehdään keväen 2021 aikana

-1.8.2021 tulee voimaan laki oppivelvollisuudesta eli velvollisuus osallistua perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen. Sen myötä oppivelvollisuus laajenee ja toisen asteen opinnoista tulee maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille.

Oppivelvollisuuslain (1214/2020) uudistamisen yhteydessä on muutettu myös perusopetuslakia (1216/2020), lukiolakia (1217/2020), ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia (1218/2020), vapaasta sivistystyöstä annettua lakia (1219/2020), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia (1220/2020), valtakunnallisesta opinto- ja tutkintorekistereistä annettua lakia (1221/2020), opintotukilaki (1222/2020), koulumatkatukilakia (1223/2020), ylioppilastutkinnosta annettua lakia (1224/2020), nuorisolakia (1232/2020) sekä eräitä muita lakeja. Pääsääntöisesti nämä lakimuutokset tulevat voimaan 1.8.2021 lukien. Lisäksi on annettu uusi laki tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta (1215/2020), joka tulee voimaan

1.8.2021. Tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta järjestetään vasta 1.8.2022 lukien.

Käytännössä hakeutumisvelvollisuus tarkoittaa sitä, että oppivelvollisen on hakeuduttava ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä toisen asteen koulutukseen, nivelvaiheen koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvaan koulutukseen. Hakeutumisvelvollisuus jatkuu niin kauan kunnes oppivelvollinen saa koulutuspaikan. Perusopetuksen jälkeisiin opintoihin hakeudutaan perusopetuksen päättämivuoden keväällä eli 9. vuosiluokan keväällä yhteishaussa. Perusopetuksen suorittamisen jälkeen oppivelvollinen jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista jossakin seuraavista koulutuksista:

- lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen
- ammattillinen perustutkinto tai ammattitutkinto
- myös ylioppilastutkinnon suorittaminen katsotaan oppivelvollisuuden suorittamiseksi.

Oppivelvollisuutta voi suorittaa myös:

- perusopetuksen lisäopetuksessa (31.7.2022 saakka)
- lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa (31.7.2022 saakka)
- ammattilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa (31.7.2022 saakka)
- tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (1.8.2022 lukien)
- työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa (TEMAkoulutus)
- kansanopistossa järjestettävässä oppivelvollisille suunnatuissa koulutuksissa
- aikuisten perusopetuksessa

Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy sopiva jatko-opiskelupaikka toisen asteen tutkinnon suorittamiseen tai toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen. Hakeutumisvelvollisuus jatkuu, jos oppivelvollinen ei saa tai vastaanota opiskelupaikkaa perusopetuksen päättymisen jälkeen yhteishaussa. Tällöin hänen tulee hakeutua koulutukseen jatkuvassa haussa. Perusopetuksen järjestäjän tehtävänä on ohjata ja valvoa, että oppilas täyttää hakeutumisvelvollisuutensa ennen perusopetuksen viimeisen vuosiluokan päättymistä. Käytännössä perusopetuksen opetuksen järjestäjän tulee ohjata oppilasta hakeutumaan perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen yhteishaussa tai muutoin.

Uusi oppivelvollisuuslaki (1214/2020) pitää sisällään oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä (7 §) ja opiskelupaikan osoittamista (15 §) koskevat kohdat. 7 §:n mukaan "Koulutuksen järjestäjä päättää oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä. Jos oppivelvollinen ei ole minkään koulutuksen järjestäjän opiskelija, keskeyttämisestä päättää oppivelvollisen asuinkunta. Koulutuksen järjestäjän on ilmoitettava oppivelvollisen yksilöinti- ja yhteystiedot oppivelvollisen asuinkunnalle, jos oppivelvollisuuden suorittaminen keskeytetään toistaiseksi." 15 §:n mukaan "Asuinkunnan tehtävänä on kahden kuukauden kuluttua ohjaus- ja valvontavastuun alkamisesta osoittaa oppivelvolliselle opiskelupaikka tutkintokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa tai työhön ja itsenäiseen elämään valmistavassa koulutuksessa, jos oppivelvollinen ei ole aloittanut 4 §:ssä tarkoitetussa koulutuksessa."

Oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä ja opiskelupaikan osoittamista koskevat päätökset ovat uusia, eikä vastaavia säännöksiä sisälly aiempaan lainsäädäntöön. Koska oppivelvollisuuslaissa ei säädetä toimivaltaisesta päätöksentekijästä, on kunnan, opetuksen ja koulutuksen järjestäjien määrättävä toimivaltaisesta päätöksentekijästä hallintosäännöllä.

Liitteenä 10 Kuntaliiton Yleiskirje 3/2021 Oppivelvollisuuden laajeneminen.

Sivistystoimenjohtajan ehdotus: Merkitään tiedoksi Kuntaliiton yleiskirje oppivelvollisuuslakia (1214/2020) ja muita oppivelvollisuuden pidentämiseen liittyviä lakeja koskien.

Lisäksi lautakunta päättää, että oppivelvollisuuslain (1214/2020) mukaista oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämistä (7 §) tai opiskelupaikan osoittamista (15 §) koskevissa asioissa päätösvaltaa Kuhmoisten kunnan puolesta käyttää sivistystoimenjohtaja, niin asuinkunnan kuin opetuksen järjestäjän osalta. Nämä kohdat lisätään hallintosääntöön sitä uudistettaessa.

Päätös: Päätettiin ehdotuksen mukaan.